

til Nytte. Det gør man alle Vegne i Udlandet efter en stor Maalestok. Vi kender alle den kolossale Samarbejden, der dér finder Sted mellem private Virksomheder og Hærautoriteterne.

Men altsaa, den militære Overlegenhed, der findes hos os, er i høj Grad ilde anbragt, og den gør sig ikke alene gældende overfor de private Fabrikker, men kuriøst nok ogsaa overfor den Dygtighed, der kan findes hos indkaldte Folk. Det er en Følge af vor demokratiske Hærorrdning, i det hele af den almindelige Værnepligt, at ikke alene staaar Grevesønnen og Husmandssønnen ved Siden af hinanden i Geledet, men ogsaa den fremragende sagkyndige, Professoren ved Polyteknisk Læreanstalt, staaar ved Siden af den uvidende Dagdriver som indkaldte menige. Men naar man i Hæren er saa heldig at have Sagkundskaben maaske i dens her i Landet mest fremragende Form til sin Raadighed, viser der sig dog en Uvillie til at benytte den, som er forbavsende. Jeg kender i saa Henseende adskillige drastiske Tilfælde; jeg skal eksempelvis antyde to af dem. I det ene Tilfælde blev en fremragende Tekniker indkaldt som menig og fik at gøre med et Arbejde af teknisk Natur paa Fæstningsværkerne, vistnok med noget vedrørende Elektricitet eller lignende, og da han saa de Mangler, der gjorde sig gældende hos hans Medarbejdere, tilbød han ved Foredrag og anden Vejledning at give dem den videst mulige Belæring. Han fandt ogsaa al Imødekommen hos sine nærmeste foresatte, vedkommende Afdelings Officerer, men da det til sidst endte med, at der skulde tilvejebringes et Undervisningsmateriel til disse Foredrag og dette skulde skaffes fra teknisk Korps, fik man at vide, at denne Vejledning ønskede teknisk Korps ikke, og Begrundelsen var, at man satte mere Pris paa Ensartetheden i Uddannelsen end paa den Virksomhed, vedkommende sagkyndige vilde udøve. Nu bestod Ensartetheden i vedkommendes Uddannelse deri, at de var ensartet uvidende om de Ting, som det havde været heldigt, at de vidste noget om. At man fra ledende militær Side sætter sig imod at faa denne Uvidenhed afhjulpet, er en af de Ting, som jeg ikke kan begribe, men som jeg her vil nævne i denne Sammenhæng.

Det andet Eksempel forekommer mig langt mere drastisk og maaske tilstrækkeligt til at vise, hvordan det hos os kan gaa. Paa et Tidspunkt under Krigen var en særdeles fremragende Ingeniør, en ledende Ingeniør i en af vore største Maskinvirksomheder, indkaldt som menig, og saa mente han

naturligvis som fornuftigt Menneske og fædrelandssindet Mand, at det var rimeligt, at man gjorde saa megen Brug som muligt af den Kundskab, han havde, og henvendte sig paa beskeden Vis til sine nærmeste foresatte og erklærede sig villig til paa den og den Maade at anvende, hvad han sad inde med, under Arbejdet. Han stod netop under teknisk Korps, hvor man skulde tro, man netop havde Brug for det, han tilbød. Tilbudet blev ikke modtaget. Man endte ganske vist med at beskæftige ham paa særlig Maade, men paa en Maade, som jeg maa antage, at ærede Medlemmer i Tinget vil forbavses over, nemlig med at luge Græs i Tøjhusgaarden. Jeg mener, der er Grund til at fremdrage det her. De Folk, som har meddelt mig dette, har sagt mig, hvad der ogsaa er min Mening efter andre Oplysninger, jeg har faaet, at den megen Tale om den daarlige Aand i Hæren er overdreven, eller rettere, den daarlige Aand findes slet ikke. De paagældende Folk, som er blevet mishandlet paa den Maade, sagde, at der var en fortræffelig Aand hos Mandskabet og ikke mindst hos det ældre Mandskab, der var kaldt ind under Fanerne fra Hus og Hjem. Disse Folk satte i høj Grad Pris paa at gøre sig nyttige og faa saa god Uddannelse som muligt, men om der var den Aand i Hæren, som er blevet omtalt, kunde det ikke forbavse, naar man anvender de Elementer, man kunde bruge til Oplysning, og som man har ganske gratis, paa den Maade, man gør.

Jeg bruger disse Eksempler for at opfordre til, at man søger at tilvejebringe ikke blot det størst mulige Samarbejde mellem Hær og Flaade, men ogsaa mellem de militære Autoriteter og de private Virksomheder, og jeg vil sige her til Slutning, at det at gøre det er netop efter mine Begreber Ministergerning. Man kan sige meget baade for og imod, at en Forsvarsminister er civil, men civile Forsvarministre bruges ikke alene hos os, men ogsaa i forskellige andre Lande, ogsaa i store Militærlande. Man kan ganske vist ikke forlange af den civile Forsvarsminister, at han skal være sagkyndig i Fabrikation af Flyvemateriel eller i Fabrikationen af Patroner og Kugler og Krudt, og det er heller ikke nødvendigt, men en Ting kan man forlange af den civile Forsvarsminister, dersom han skal være det, Englænderne kalder: sit Salt værd, og det er, at han skal forstaa at sætte sine Folk i Arbejde. Naar i England en Mand som Lloyd George, der, saa vidt jeg ved, ingen teknisk Fordannelse har, først som Ammunitionsminister og saa, efter Lord Kitcheners Død,